

ЗАКОН

О СОЦИЈАЛНОЈ И ДЈЕЧЈОЈ ЗАШТИТИ

(Објављен у "Сл. листу РСГ", бр. 78 од 22. децембра 2005. године)

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Права из социјалне и дјечје заштите и обављање дјелатности социјалне и дјечје заштите остварују се под условима и на начин прописан овим законом.

Члан 2

Права по овом закону могу остварити држављани Црне Горе са пребивалиштем на територији Републике Црне Горе (у даљем тексту: Црна Гора).

Страни држављани и лица без држављанства могу остварити права из социјалне и дјечје заштите утврђена овим законом, у складу са међународним уговорима и конвенцијама.

Члан 3

Социјална и дјечја заштита је дјелатност од јавног интереса.

Социјална и дјечја заштита се заснива на принципима:

- уважавања достојанства корисника из области социјалне и дјечје заштите;
- личне одговорности и активног учешћа корисника у креирању циљева и активности социјалне и дјечје заштите;
- плурализма носилаца, садржаја, облика, метода и услуга у социјалној и дјечјој заштити;
- партнерства и удруживања различитих носилаца дјелатности и програма, посебно на локалном нивоу.

Члан 4

Циљ социјалне и дјечје заштите је обезбјеђење заштите породице, појединца, дјеце у ризику и лица у стању социјалне потребе, односно социјалне искључености.

У остваривању циљева из става 1 овог члана посебно се штите:

- 1) неспособни за рад и материјално необезбијеђени;
- 2) дјеца без родитељског старања;
- 3) дјеца са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу;
- 4) злостављана и занемарена дјеца;
- 5) дјеца са поремећајем у понашању;
- 6) лица са инвалидитетом;
- 7) стара лица;
- 8) лица и породице којима је услед посебних околности потребан одговарајући облик социјалне заштите.

Члан 5

У остваривању права из социјалне и дјечје заштите грађани су једнаки, без обзира на националну припадност, расу, пол, језик, вјеру, социјално поријекло или друга лична својства.

Члан 6

Свако је дужан да радом, приходима и имовином створи услове за задовољавање животних потреба и допринесе спрјечавању, отклањању или ублажавању социјалне угрожености, као и социјалне угрожености чланова породице, посебно дјеце и других чланова који нијесу у могућности да се сами о себи брину.

Члан 7

Социјална и дјечја заштита остварује се у складу са Стратегијом развоја социјалне и дјечје заштите Црне Горе (у даљем тексту: Стратегија).

Стратегију из става 1 овог члана чине програми које је потребно реализовати у циљу унапријеђења социјалне и дјечје заштите.

Стратегију из става 1 овог члана утврђује Влада Републике Црне Горе (у даљем тексту: Влада).

Програме из става 2 овог члана могу реализовати држава, општина, главни град и пријестоница (у даљем тексту: општина), организација цивилног друштва и друго правно или физичко лице.

Средства за финансирање програма из става 2 овог члана обезбјеђују се из буџета Републике, средстава субјеката који учествују у реализацији програма и донација.

Члан 8

Социјалну и дјечју заштиту обављају установе социјалне и дјечје заштите (у даљем тексту: установа), у складу са законом.

Установа из става 1 овог члана може се оснивати као јавна или приватна.

Одређене послове социјалне и дјечје заштите могу обављати и други облици организовања, као и физичка лица, у складу са овим законом.

Члан 9

Права из социјалне и дјечје заштите су лична и не могу се преносити.

Накнада која се остварује по основу овог закона не може бити предмет обезбјеђења или принудног извршења.

Члан 10

Средства за остваривање основних права из социјалне и дјечје заштите прописаних овим законом обезбјеђују се у буџету Републике.

Члан 11

Поједини изрази, у смислу овог закона, имају сљедеће значење:

1) породица је: брачни, односно ванбрачни другови и дјеца (брачна, ванбрачна, усвојена и пасторчад) и други сродници који заједно живе;

2) неспособан за рад је:

- дијете до навршене 18 године живота, а ако је на редовном школовању у средњој школи до краја рока прописаног за то школовање;

- дијете од 15 до навршене 18 године живота које није на редовном школовању, ако је на евиденцији Завода за запошљавање Црне Горе (у даљем тексту: Завод за запошљавање);

- лице код кога је утврђена неспособност за рад, у складу са овим законом;

- лице старије од 65 година живота;

3) дијете са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу је дијете које се може оспособити за самосталан живот и рад и дијете које се не може оспособити за самосталан живот и рад;

4) самохрано лице је:

- родитељ који је разведен или је други родитељ умро или је непознат, а издржава малољетно дијете, односно пунољетно дијете код кога је неспособност за рад настала прије навршене 18 године живота, до заснивања брачне или ванбрачне заједнице;

- пунољетно лице неспособно за рад, које нема сроднике који су по закону дужни да га издржавају или има сроднике који нијесу у могућности да га издржавају;

5) приход је примање које остварује породица по било ком основу;

6) покретна имовина је аутомобил, сточни фонд, пољопривредна и грађевинска механизација и др.;

7) пословни простор је простор отвореног или затвореног типа у власништву или изнајмљен на коришћење;

8) корисник је лице које је остварило право из социјалне и дјечје заштите;

9) послодавац је правно или физичко лице које се бави привредном дјелатношћу, установа, банка, организација за осигурање, удружење, агенција и друго правно или физичко лице које са запосленим закључи уговор о раду;

10) организација цивилног друштва је невладина организација, вјерска заједница, удружење и друго.

II ОСНОВНА ПРАВА ИЗ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

Члан 12

Основна права из социјалне заштите су:

1) материјално обезбјеђење породице;

2) лична инвалиднина;

3) њега и помоћ другог лица;

4) смјештај у установу;

5) смјештај у другу породицу;

6) помоћ за васпитање и образовање дјеце и младих са посебним потребама;

7) здравствена заштита;

8) трошкови сахране;

9) једнократна новчана помоћ.

Држава може обезбиједити и друга права и облике социјалне заштите у складу са материјалним могућностима.

Ближе услове за остваривање права из става 1 тач.1 до 6 и тач. 8 и 9 и става 2 овог члана прописује орган државне управе надлежан за послове социјалног старања (у даљем тексту: надлежни орган државне управе).

1. Материјално обезбјеђење породице

Члан 13

Право на материјално обезбјеђење породице (у даљем тексту: материјално обезбјеђење) може остварити породица, односно члан породице, ако је:

- 1) неспособан за рад;
- 2) способан за рад, под условом да је :
 - трудница,
 - самохрано лице,
 - родитељ који издржава малољетно дијете или пунољетно дијете неспособно за рад, код кога је неспособност за рад настала прије навршене 18 године живота,
 - лице које је завршило школовање по образовном програму са прилагођеним извођењем и додатном стручном помоћи или посебном образовном програму,
 - дијете без родитељског старања до заснивања радног односа на неодређено вријеме или на одређено вријеме дуже од шест мјесеци.

Право из става 1 тачка 2 алинеја 3 овог члана припада и стараоцу, усвојоцу или лицу коме је дијете повјерено на његу, васпитање и оспособљавање.

Лице из става 1 тачка 2 алинеја 5 овог члана може остварити право на материјално обезбјеђење најдуже пет година од дана престанка смјештаја у установу, смјештаја у другу породицу, односно престанка старатељства.

Члан 14

Право на материјално обезбјеђење из члана 13 овог закона утврђује се у односу на приходе и имовину свих чланова породице, тако да то право може остварити породица, односно члан породице, под условом да:

- 1) висина просјечних мјесечних прихода из претходног квартала не прелази основ за остваривање права за:
 - једночлану породицу 50 ЕУРА;
 - породицу са два члана 60 ЕУРА;
 - породицу са три члана 72 ЕУРА;
 - породицу са четири члана 85 ЕУРА;
 - породицу са пет и више чланова 95 ЕУРА.
- 2) нема у власништву, односно не користи пословни простор;
- 3) нема у власништву, односно не користи стан или стамбену зграду у градском или приградском грађевинском рејону у обиму већем од:
 - једнособног стана за једночлану породицу;
 - двособног стана за породицу са два или три члана;
 - трособног стана за породицу са четири или више чланова;
- 4) нема у власништву, односно не користи пољопривредно земљиште, односно шуме у површини већој од:
 - 20 ари за једночлану породицу;
 - 30 ари за породицу са два члана;
 - 40 ари за породицу са три члана;
 - 50 ари за породицу са четири члана;
 - 60 ари за породицу са пет и више чланова;
 - или нема у власништву, односно не користи друго земљиште у површини већој од 2 ha;
- 5) члан породице није одбио понуђено запослење или стручно оспособљавање, преквалификацију или доквалификацију, у складу са законом;
- 6) члану породице није престао радни однос изјавом његове воље, његовом сагласношћу или његовом кривицом, због дисциплинске или кривичне одговорности, осим ако је од престанка радног односа протекла најмање једна година или ако је по престанку радног односа наступила неспособност за рад;
- 7) члан породице није остварио право на отпремнину по основу престанка радног односа, у складу са законом, осим ако је од остваривања права протекло најмање шест мјесеци;
- 8) члан породице није отуђио непокретну имовину или се одрекао права на наслеђивање имовине из тач. 2, 3 и 4 овог члана, осим ако је од отуђења или одрицања протекло најмање три године;
- 9) члан породице нема у власништву покретну имовину, која према оцјени надлежног центра за социјални рад (у даљем тексту: центар) обезбјеђује егзистенцију породице);
- 10) члан породице није закључио уговор о доживотном издржавању, осим са центром.

Члан 15

У поступку остваривања права на материјално обезбјеђење, приходом чланова породице не сматра се: лична инвалиднина остварена у складу са овим законом; примања по основу награде; отпремнина при одласку у пензију; једнократна новчана помоћ; накнада за отклањање посљедица од елементарних непогода; примање по основу ученичког и студентског стандарда; додаток за дјецу; опрема за новорођено дијете;

накнада по основу рођења дјетета за лица која се налазе на евиденцији Завода за запошљавање и редовног студента; накнада по основу смрти члана породице; давање које се односи на обавезу издржавања лица које не живи у породици; накнада за лице које је на евиденцији Завода за запошљавање, а завршило је школовање по образовном програму са прилагођеним извођењем и додатном стручном помоћи или посебном образовном програму; приходи чланова породице остварени у претходном кварталу по основу зараде, накнаде зараде и пензије, ако послје престанка остваривања тих прихода поднесу захтјев центру.

Члан 16

Ако лице које је неспособно за рад има сродника са којим не живи у породици, а који је, у складу са законом, дужан да га издржава, код утврђивања права на материјално обезбјеђење претходно ће се утврдити могућност сродника да пружи издржавање, у складу са овим законом, ако та обавеза није утврђена одлуком суда.

Сродник је у могућности да пружи издржавање, у смислу става 1 овог члана, ако:

- просјечни мјесечни приходи породице из претходног квартала прелазе четвороструки основ утврђен чланом 14 став 1 тачка 1 овог закона;
- има у власништву, односно користи пословни простор;
- има у власништву, односно користи стан, односно стамбену зграду у градском или приградском грађевинском рејону у обиму већем од двоструког обима утврђеног чланом 14 став 1 тачка 3 овог закона;
- има у власништву, односно користи пољопривредно земљиште, односно шуме, односно друго земљиште у површини већој од четвороструког обима утврђеног чланом 14 став 1 тачка 4 овог закона.

Члан 17

Право на материјално обезбјеђење признаје се на основу доказа и непосредног увида у социјално-економску ситуацију породице.

У поступку остваривања права на материјално обезбјеђење овлашћено лице центра, по службеној дужности, врши непосредан увид у социјално-економску ситуацију породице и сачињава социјалну анамнезу, која се користи као доказ у поступку.

Члан 18

Овлашћено лице центра, које врши непосредан увид, обавезно је да посједује службену легитимацију. Садржај и образац службене легитимације прописује надлежни орган државне управе.

Члан 19

Право на материјално обезбјеђење може остварити породица која има имовину, уколико са центром закључи уговор о доживотном издржавању.

Међусобни односи између центра и подносиоца захтјева уређују се уговором.

Имовина која је предмет уговора из става 1 овог члана може се дати на привремено коришћење, односно продати путем јавног оглашавања по испуњавању обавеза из уговора, уколико није уговором друкчије предвиђено.

Средства из става 3 овог члана евидентирају се и користе у складу са Законом о буџету.

Члан 20

Висина материјалног обезбјеђења за породицу која нема приход износи мјесечно:

- 1) за једночлану породицу 50 ЕУРА;
- 2) за породицу са два члана 60 ЕУРА;
- 3) за породицу са три члана 72 ЕУРА;
- 4) за породицу са четири члана 85 ЕУРА;
- 5) за породицу са пет и више чланова 95 ЕУРА.

Висина материјалног обезбјеђења за породицу која је остварила приход одређује се у висини разлике износа утврђеног ставом 1 овог члана и просјечног мјесечног прихода породице из претходног квартала.

За утврђивање висине материјалног обезбјеђења узима се број чланова породице из члана 13 овог закона.

Члан 21

Изузетно од члана 14 овог закона, овлашћено лице центра може ради остваривања права на материјално обезбјеђење, предложити да се изврши непосредан увид од стране комисије центра.

Комисију из става 1 овог члана именује директор центра из реда запослених.

Комисија из става 1 овог члана сачињава извјештај којим даје налаз, оцјену и мишљење да ли се породица, односно члан породице налази у стању социјалне потребе.

Садржину и образац извјештаја из става 3 овог члана прописује надлежни орган државне управе.

Члан 22

Право на материјално обезбјеђење за породицу из члана 21 овог закона може се признати за период од три мјесеца, уз обавезу преиспитивања по службеној дужности.

Висина материјалног обезбјеђења за породицу из члана 21 овог закона одређује се мјесечно у висини од 50% од износа утврђеног у члану 20 став 1 овог закона.

2. Лична инвалидна

Члан 23

Право на личну инвалиднину има лице код кога је неспособност за самосталан живот и рад настала прије навршене 18 године живота.

Висина личне инвалиднине из става 1 овог члана износи 50 ЕУРА мјесечно.

3. Њега и помоћ другог лица

Члан 24

Право на његу и помоћ другог лица има:

- корисник материјалног обезбјеђења којем је, због трајних здравствених промјена или старости, потребна стална њега и помоћ другог лица за обављање основних животних потреба;

- корисник личне инвалиднине;

- лице са тешком тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, којем је потребна стална њега и помоћ другог лица за обављање основних животних потреба.

Право на његу и помоћ другог лица може остварити лице из става 1 овог члана под условом да ово право није остварило по другом основу.

Висина њега и помоћи другог лица, из става 1 овог члана износи 50 ЕУРА мјесечно.

4. Смјештај у установу

Члан 25

Право на смјештај у установу има:

1) дијете без родитељског старања и дијете чији је развој ометен породичним приликама до завршетка редовног школовања у средњој школи, а најдуже шест мјесеци по завршетку школовања;

2) дјеца и млади са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу;

3) дијете са поремећајима у понашању;

4) лице са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, којем се усљед стамбених или здравствених или социјалних или породичних прилика не може обезбиједити заштита на други начин;

5) одрасло инвалидно лице и старо лице којем се усљед стамбених или здравствених или социјалних или породичних прилика не може обезбиједити заштита на други начин.

Члан 26

Смјештај у установу остварује се збрињавањем у установу и обезбјеђењем накнаде трошкова смјештаја. Смјештај из става 1 овог члана остварује се као дневни, привремени, повремени или трајни.

Поступак за остваривање права из става 1 овог члана остварује се код центра, под условима и по поступку прописаним овим законом и Породичним законом.

Кориснику не може престати право из става 1 овог члана прије него што центар обезбиједи услове за смјештај у другу установу, смјештај у другу породицу или други облик социјалне и дјечје заштите.

Пријем и отпуштање корисника у установу ближе се утврђују општим актом установе, у складу са овим законом.

Члан 27

Трошкове смјештаја у установу сноси корисник, родитељ, односно сродник који је дужан да издржава корисника и друго правно или физичко лице које је преузело плаћање трошкова смјештаја.

Изузетно од става 1 овог члана, за лица која нијесу у могућности да носе трошкове смјештаја средства се обезбјеђују у буџету Републике.

Критеријуме и мјерила за утврђивање висине трошкова смјештаја у установу чији је оснивач држава прописује надлежни орган државне управе.

Критеријуме и мјерила за утврђивање учешћа у трошковима смјештаја у установу за лица из става 1 овог члана прописује надлежни орган државне управе.

Члан 28

Смјештај у установу се може остварити и на основу уговора између установе за смјештај и корисника, под условом да корисник сноси трошкове смјештаја.

Члан 29

Лицу из члана 25 овог закона којем се не може обезбиједити смјештај у одговарајућу установу у Црној Гори може се обезбиједити смјештај ван Црне Горе.

Члан 30

Лицу из члана 27 став 2 овог закона, смјештеном у установу, припада накнада за личне потребе у висини 20% од износа материјалног обезбјеђења из члана 20 став 1 тачка 1 овог закона.

5. Смјештај у другу породицу

Члан 31

Право на смјештај у другу породицу, поред лица из члана 25 овог закона, има и трудница и самохрани родитељ са дјететом до навршене треће године живота дјетета којем је, усљед социјалних прилика, потребно збрињавање.

Право на смјештај у другу породицу остварује се под условима и по поступку прописаним овим законом и Породичним законом.

Пунољетно лице може се смјестити у породицу чији члан испуњава услове за стараоца.

Члан 32

Трошкови и висина смјештаја у другу породицу остварују се у складу са чланом 27 овог закона.

Члан 33

Породица у којој је лице смјештено има право на посебну накнаду.

Накнада из става 1 овог члана утврђује се према критеријумима и по поступку који прописује надлежни орган државне управе.

6. Помоћ за васпитање и образовање дјеце и младих са посебним потребама

Члан 34

Право на помоћ за васпитање и образовање дјеце и младих са посебним потребама имају дјеца и млади који су остварили право на васпитање и образовање дјеце и младих са посебним потребама, у складу са законом.

Члан 35

Право на помоћ, у смислу члана 34 овог закона, обухвата:

- трошкове смјештаја у установу или смјештаја у другу породицу;
- трошкове превоза.

Члан 36

Дјеца и млади из члана 34 овог закона, који се упућују на васпитање и образовање дјеце и младих са посебним потребама ван мјеста пребивалишта, односно боравишта, имају право на трошкове смјештаја у установу или смјештаја у другу породицу за вријеме трајања васпитања и образовања дјеце и младих са посебним потребама, у складу са овим законом.

Члан 37

Дјеци и младима из члана 34 овог закона обезбјеђују се трошкови превоза за вријеме трајања васпитања и образовања дјеце и младих са посебним потребама, а ако су смјештени у установу или у другу породицу обезбјеђују се и трошкови превоза за вријеме зимског и љетњег школског распуста, ако путују у мјесто становања, као и за повратак у мјесто школовања.

Трошкови превоза за лица из става 1 овог члана обезбјеђују се у висини трошкова цијене јавног саобраћаја.

7. Здравствена заштита

Члан 38

Право на здравствену заштиту обезбјеђује се кориснику: материјалног обезбјеђења; личне инвалиднине; смјештаја у установу или смјештаја у другу породицу, уколико ово право није остварио по другом основу.

Право из става 1 овог члана обезбјеђује се у складу са законом.

8. Трошкови сахране

Члан 39

Право на трошкове сахране у случају смрти корисника: материјалног обезбјеђења, личне инвалиднине, смјештаја у установу или смјештаја у другу породицу обезбјеђује се у складу са овим законом.

Право на трошкове сахране за корисника из става 1 овог члана има лице које је преузело плаћање трошкова сахране, уколико то право није остварило по другом основу.

Установа која је платила трошкове сахране за лица из става 1 овог члана има право на рефундацију трошкова од лица које има обавезу плаћања.

Члан 40

Трошкове сахране лице из члана 39 става 2 овог закона остварује код центра.

Висина трошкова из става 1 овог члана утврђује се у износу од 300 ЕУРА.

Трошкови сахране за лице непознатог пребивалишта, које је умрло на територији Црне Горе, обезбјеђују се код центра и утврђују у износу стварних трошкова сахране.

Члан 41

Висину основа из члана 14 став 1 тачка 1 и висину права из чл. 20, 23, 24 и 39 овог закона може утврдити надлежни орган државне управе у већем износу, уз претходно прибављено мишљење органа државне управе надлежног за послове финансија.

9. Једнократна новчана помоћ

Члан 42

Право на једнократну новчану помоћ може остварити породица или појединац који се, због посебних околности које утичу на стамбено, материјално и здравствено стање, нађе у стању социјалне потребе.

Лица из става 1 овог члана остварују ово право у складу са критеријумима и по поступку које прописује надлежни орган државне управе.

III ОСНОВНА ПРАВА ИЗ ДЈЕЧЈЕ ЗАШТИТЕ

Члан 43

Основна права из дјечје заштите су:

- 1) опрема за новорођено дијете;
- 2) додатак за дјецу;
- 3) накнада по основу рођења дјетета;
- 4) накнада зараде за рад са половином пуног радног времена;
- 5) одмор и рекреација дјеце.

Држава може обезбиједити и друга права и облике дјечје заштите, у складу са материјалним могућностима.

Ближе услове за остваривање права из ст. 1 и 2 овог члана прописује надлежни орган државне управе.

1. Опрема за новорођено дијете

Члан 44

Родитељ има право на накнаду за опрему за свако новорођено дијете.

Родитељ може остварити накнаду из става 1 овог члана до навршене једне године живота дјетета.

Накнада из става 1 овог члана исплаћује се једнократно и износи 100 ЕУРА.

2. Допатак за дјецу

Члан 45

Право на додатак за дјецу може остварити:

- дијете корисника материјалног обезбјеђења;
- дијете са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, које се може оспособити за самосталан живот и рад;
- дијете са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, које се не може оспособити за самосталан живот и рад;
- дијете без родитељског старања.

Члан 46

Право на додатак за дјецу имају прво троје дјеце у породици.

Изузетно од става 1 овог члана, додатак за дјецу обезбјеђује се и за дјецу која су рођена послје рођења другог дјетета као двојке, тројке и друго.

Дијете из члана 45 став 1 ал. 2, 3 и 4 овог закона остварује право на додатак за дјецу независно од броја

дјеце утврђеног у ставу 1 овог члана.

Члан 47

Носилац права на додатак за дјецу је родитељ, односно старалац или лице коме је дијете повјерено на његу, васпитање и оспособљавање.

Члан 48

Право на додатак за дјецу остварује се до навршене 18 године живота, ако је дијете на редовном школовању.

Изузетно од става 1 овог члана, право на додатак за дјецу остварује дијете после навршене 18 године живота, ако је на редовном школовању у средњој школи до краја рока прописаног за то школовање.

Дијете од 15 до навршене 18 године живота, које није на редовном школовању, остварује право из става 1 овог члана, ако је на евиденцији Завода за запошљавање.

Члан 49

Висина додатка за дјецу износи мјесечно за дијете:

- 1) корисника материјалног обезбјеђења 15 ЕУРА;
- 2) са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу које се може оспособити за самосталан живот и рад 20 ЕУРА;
- 3) са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу које се не може оспособити за самосталан живот и рад 25 ЕУРА;
- 4) без родитељског старања 25 ЕУРА.

Дијете које испуњава услов.е на додатак за дјецу по више основа остварује то право по повољнијем основу.

Члан 50

Додатак за дјецу исплаћује се у мјесечном износу родитељу, односно стараоцу или лицу којем је дијете повјерено на његу, васпитање и оспособљавање.

Додатак за дјецу за дијете без родитељског старања, које је смјештено у установу, исплаћује се на име дјетета овлашћеном лицу у установи и користи се за потребе дјетета.

3. Накнада по основу рођења дјетета

1) Накнада зараде за вријеме породилског одсуства

Члан 51

Право на накнаду зараде има запослени за вријеме породилског одсуства.

Члан 52

Право на накнаду зараде запослени из члана 51 овог закона остварује код послодавца.

Послодавац врши обрачун и исплату накнаде зараде за вријеме породилског одсуства истовремено са обрачуном и исплатом зараде запосленим.

Лице које се бави предузетничком дјелатношћу као једини запослени право из члана 51 овог закона остварује код центра.

Члан 53

Висина накнаде зараде из члана 51 овог закона је зарада коју би запослени остварио на пословима и задацима на којима је распоређен.

Уколико није могуће исказати остварени радни учинак запосленог, узима се остварени радни учинак најуже организационе јединице у којој је запослени радио на истим или сличним пословима и задацима за које се овај податак може исказати.

Висина накнаде зараде из ст. 1 и 2 овог члана не може се утврдити у износу мањем од најниже цијене рада, у складу са законом и Општим колективним уговором.

Члан 54

Накнада зараде за запосленог који се бави предузетничком дјелатношћу као једини запослени одређује се у висини основице на коју су плаћени порези и доприноси.

Члан 55

Право на накнаду зараде у износу из члана 53 овог закона може остварити запослени који је прије остваривања овог права био у радном односу најмање шест мјесеци непрекидно.

Запосленом који је био у радном односу непрекидно мање од шест мјесеци прије остваривања овог права

припада 70% од износа накнаде зараде утврђене у члану 53 овог закона.

2) Накнада по основу рођења дјетета за лице које је на евиденцији Завода за запошљавање и редовног студента

Члан 56

Лице које је на евиденцији Завода за запошљавање и редован студент право на накнаду по основу рођења дјетета остварује до навршене једне године живота дјетета.

Уколико је захтјев за накнаду из става 1 овог члана поднесен у року од 30 дана од дана порођаја, исплата тече од дана порођаја, а ако је захтјев поднесен послјије тога рока накнада се исплаћује од дана подношења захтјева.

Лице из става 1 овог члана не може остварити право на накнаду по основу рођења дјетета уколико поднесе захтјев по истеку времена за које би му припадало право на накнаду.

Висина накнаде из става 1 овог члана износи 25 ЕУРА мјесечно.

Члан 57

Висину права из чл. 44, 49 и 56 овог закона може утврдити надлежни орган државне управе у већем износу, уз претходно прибављено мишљење органа државне управе надлежног за послове финансија.

4. Накнада зараде за рад са половином пуног радног времена

Члан 58

Право на накнаду зараде за вријеме одсуства са рада за рад са половином пуног радног времена ради појачане његе дјетета, односно ради старања о оболелом дјетету, у складу са законом, запослени остварује код послодавца.

Члан 59

Лице које се бави предузетничком дјелатношћу као једини запослени, накнаду зараде из члана 58 овог закона остварује код центра у висини 50% од основице на коју су плаћени порези и доприноси.

Члан 60

Послодавац из члана 52 став 1 и члана 58 овог закона може остварити рефундацију средстава по основу исплате накнаде зараде за породилско одсуство и накнаде зараде за рад са половином пуног радног времена код центра.

Уколико је захтјев за рефундацију поднесен у року од 30 дана од дана почетка коришћења права на породилско одсуство и права на рад са половином пуног радног времена, исплата тече од тога дана, а ако је захтјев поднесен послјије тога рока, исплата тече од дана подношења захтјева.

Послодавац не може остварити рефундацију средстава по основу исплате накнаде из става 1 овог члана, уколико поднесе захтјев по истеку времена које је запослени користио за породилско одсуство, односно за рад са половином пуног радног времена.

Члан 61

Правном лицу којем се исплата накнаде зараде обезбјеђује из сектора јавне потрошње (буџет Републике, буџет општине и ванбуџетски фондови) не рефундирају се средства по основу накнаде за породилско одсуство и накнаде за рад са половином пуног радног времена.

5. Одмор и рекреација

Члан 62

Право на одмор и рекреацију има дијете корисника материјалног обезбјеђења и дијете смјештено у установу или у другу породицу, ради спортско-рекреативних, културно-забавних и васпитно-образовних активности.

Лица из става 1 овог члана остварују право на одмор и рекреацију упућивањем у установу за одмор и рекреацију дјече.

Критеријуме и мјерила за утврђивање висине трошкова одмора и рекреације у установи чији је оснивач држава прописује надлежни орган државне управе.

IV УСЛУГЕ СОЦИЈАЛНОГ РАДА

Члан 63

Право на услуге социјалног рада имају сви грађани.

Услуге социјалног рада (у даљем тексту: услуге) су превентивна дјелатност, дијагностика, третман и

савјетодавно-терапијски рад.

Члан 64

Услуге из члана 63 овог закона заснивају се на примјени стручних и научних сазнања у циљу пружања стручне помоћи појединцу, породици и друштвеним групама у рјешавању животних тешкоћа или помоћи у организовању локалних и других заједница да спрјечавају социјалне проблеме и ублажавају посљедице.

Услуге из става 1 овог члана пружају стручни радници центра.

Ближе услове, у смислу ст. 1 и 2 овог члана, прописује надлежни орган државне управе.

Члан 65

Услуге из члана 63 овог закона, које пружа центар, су бесплатне.

V УСТАНОВЕ СОЦИЈАЛНЕ И ДЈЕЧЈЕ ЗАШТИТЕ

1. Мрежа установа

Члан 66

Мрежа установа социјалне и дјечје заштите је акт којим се утврђују и планирају врсте, број и распоред установа на територији Црне Горе.

Мјерила и критеријуми за утврђивање мреже установа су:

- 1) број становника на одређеном подручју;
- 2) број корисника на одређеном подручју;
- 3) развојне специфичности подручја;
- 4) обезбјеђење једнаких услова за све кориснике;
- 5) финансијске могућности државе. Мрежу установа доноси Влада.

2. Оснивање и врсте установа

Члан 67

Оснивач установе може бити држава, општина и друго правно или физичко лице.

Изузетно од става 1 овог члана, центар, као установу, може основати само држава.

Акт о оснивању установе доноси оснивач.

Када је оснивач установе држава, односно општина, акт о оснивању доноси Влада, односно надлежни орган општине.

Оснивач установе је дужан да о друштвено-економској оправданости оснивања установе, промјене или проширења дјелатности, прије усвајања елабората, прибави мишљење надлежног органа државне управе, осим ако је оснивач држава.

Члан 68

Установа може почети са радом и обављати дјелатност кад надлежни орган државне управе утврди да су испуњени услови у погледу стручног кадра, средстава, опреме и простора.

Ближе услове, у смислу става 1 овог члана, прописује надлежни орган државне управе.

Члан 69

Установе социјалне и дјечје заштите су:

- 1) установа за смјештај дјеце и младих;
 - 2) установа за смјештај одраслих-инвалидних и старих лица;
 - 3) установа за одмор и рекреацију дјеце;
 - 4) центар за социјални рад;
 - 5) центар за савјетодавне, истраживачке и стручне послове у области социјалне и дјечје заштите.
- Ради обезбјеђивања и спровођења социјалне и дјечје заштите могу се оснивати и друге установе.

Члан 70

Установе из члана 69 став 1 тач. 1, 2 и 3 овог закона обављају: послове смјештаја, заштите и васпитања дјеце без родитељског старања, дјеце чији је развој ометен породичним приликама, дјеце са поремећајем у понашању, дјеце са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, послове смјештаја и заштите одраслих инвалидних и старих лица; спортско-рекреативне, културно-забавне и васпитно-образовне активности, као и друге послове у складу са законом и актом о оснивању.

Члан 71

Центар из члана 69 став 1 тачка 4 овог закона: обезбјеђује спровођење одговарајућих облика социјалне и дјечје заштите. и непосредно пружа услуге социјалне и дјечје заштите; рјешава у првом степену о захтјевима за остваривање права из социјалне и дјечје заштите; прати и анализира појаве и програме од значаја за

социјалну и дјечју заштиту; подстиче, организује и предузима активности у циљу спрјечавања и сузбијања социјалних проблема; води евиденцију и прикупља документацију о свим корисницима социјално заштитних права и о материјалном положају породица свих корисника на територији за коју је основан и врши друге послове у складу са законом и актом о оснивању.

Члан 72

Центар за савјетодавне, истраживачке и стручне послове из члана 69 став 1 тачка 5 овог закона прати, проучава, анализира и предлаже мјере и активности у области социјалне и дјечје заштите, као и друге послове у складу са законом и актом о оснивању.

Члан 73

Двије или више установа из члана 69 овог закона могу организовати обављање одређених послова и задатака који су од заједничког интереса.

3. Органи установе

Члан 74

Органи установе су управни одбор и директор.

Члан 75

Управни одбор именује оснивач у складу са актом о оснивању.

Управни одбор установе чији је оснивач држава именује Влада.

Управни одбор из става 2 овог члана чине: четири представника оснивача, један представник општине и два представника запослених у установи.

Представници запослених и општине именују се на начин прописан статутом установе, односно општине.

Члан 76

Управни одбор:

- 1) доноси статут и друге опште акте;
- 2) усваја програм развоја;
- 3) доноси годишњи финансијски план;
- 4) усваја завршни рачун;
- 5) доноси инвестиционе одлуке;
- 6) обавља друге послове, у складу са законом и статутом установе.

На статут установе чији је оснивач држава сагласност даје надлежни орган државне управе.

Члан 77

Директора установе бира и разрјешава оснивач.

Директора установе, чији је оснивач држава, бира на основу јавног конкурса и поднесеног програма развоја установе управни одбор, уз претходну сагласност надлежног органа државне управе.

Директор из става 1 овог члана: доноси акт о

унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста, организује рад и одговоран је за законитост рада, спровођење програма развоја установе и врши друге послове у складу са овим законом и статутом установе.

Директор установе именује се на период од четири године.

На акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста установе чији је оснивач држава сагласност даје надлежни орган државне управе.

Члан 78

Услови за избор директора установе уређују се статутом установе.

Члан 79

За директора установе чији је оснивач држава може бити изабрано лице са високом стручном спремом (социјални радник, правник, психолог, педагог, специјални педагог, дефектолог, андрагог, социолог и економиста), са најмање пет година рада у струци.

Изузетно од става 1 овог члана, за директора установе за смјештај одраслих и старих лица и установе за смјештај дјеце и одраслих са тјелесном, менталном и сензорном ометеношћу, може се именовати и љекар са најмање пет година рада у струци.

4. Начин рада установе

Члан 80

Установа обавља дјелатност у складу са законом и општим актом установе.

Стручне послове у установи обављају запослени (социјални радник, правник, психолог, педагог, специјални педагог, дефектолог, андрагог, социолог и економиста и др.), у складу са законом и актима установе.

Запослени који обавља стручне послове у установи дужан је да положи стручни испит.

Програм и начин полагања стручног испита прописује надлежни орган државне управе.

Члан 81

Установа доноси годишњи план и програм рада.

Установа чији је оснивач држава, најмање једном годишње, подноси извјештај о раду надлежном органу државне управе.

Члан 82

Установа води евиденцију о корисницима. Начин вођења евиденције из става 1 овог члана прописује надлежни орган државне управе.

VI ОБАВЉАЊЕ СОЦИЈАЛНЕ И ДЈЕЧЈЕ ЗАШТИТЕ КАО ПРЕДУЗЕТНИЧКЕ ДЈЕЛАТНОСТИ

Члан 83

Одређене послове социјалне и дјечје заштите физичко лице може обављати као предузетничку дјелатност. Послови из става 1 овог члана су пружање услуга социјалног рада и помоћи и његе.

Члан 84

Физичко лице може почети да обавља послове из члана 83 овог закона, када надлежни орган државне управе утврди да су испуњени услови у погледу стручног кадра, средстава, опреме и простора.

Ближе услове, у смислу става 1 овог члана, прописује надлежни орган државне управе.

Члан 85

Надзор над радом лица из члана 83 овог закона врши се у складу са чланом 108 овог закона.

VII КОНЦЕСИЈА

Члан 86

За обављање дјелатности социјалне и дјечје заштите која се односи на смјештај, збрињавање, одмор и рекреацију корисника права из социјалне и дјечје заштите може се додијелити концесија, у складу са овим законом.

Концесија из става 1 овог члана може се додијелити домаћем или страном правном или физичком лицу које испуњава услове за обављање дјелатности социјалне и дјечје заштите, прописане овим законом.

Члан 87

За додјелу концесије расписује се јавни конкурс.

Конкурс из става 1 овог члана садржи:

- 1) предмет концесије;
- 2) услове за обављање дјелатности;
- 3) вријеме на које се додјељује концесија;
- 4) критеријуме за избор;
- 5) рок за пријем пријава и доношење рјешења о избору;
- 6) друге податке од значаја за додјелу концесије.

Након спроведеног конкурса рјешење о концесији доноси Влада.

Члан 88

На основу рјешења о концесији закључује се уговор о концесији.

Уговором о концесији уређују се међусобна права и обавезе између концедента и концесионара.

Уговором о концесији одређују се:

- 1) предмет концесије;
- 2) обим вршења дјелатности;
- 3) почетак вршења концесије;
- 4) рок за отказивање концесије;
- 5) одузимање концесије;
- 6) обавезе концесионара према корисницима, у случају одузимања концесије;
- 7) средства која за обављање дјелатности обезбјеђује концедент;

- 8) начин праћења испуњења уговорних обавеза;
- 9) друга питања од значаја за обављане дјелатности која је предмет концесије.

Члан 89

Рок за отказивање концесије за обављање дјелатности социјалне и дјечје заштите не може бити краћи од шест мјесеци.

Члан 90

Ако се утврди да концесионар не обавља дјелатност према прописима, уговору и рјешењу о концесији, концедент одређује рок за отклањање недостатака.

Ако концесионар не отклони недостатке у утврђеном року, надлежни орган државне управе рјешењем одузима концесију.

Члан 91

На рад концесионара примјењују се одредбе овог закона које се односе на рад установе чији је оснивач држава.

Члан 92

Концесионару за обављање послова из области социјалне и дјечје заштите обезбјеђују се средства из буџета Републике у складу са уговором.

VIII ФИНАНСИРАЊЕ

Члан 93

Средства за рад установе обезбјеђује оснивач. Установа може стицати средства и од:

- 1) корисника социјалне и дјечје заштите;
- 2) донација, прилога, поклона, легата и др. ;
- 3) из других извора.

IX ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Члан 94

У поступку за остваривање права по овом закону примјењују се одредбе Закона о општем управном поступку, ако овим законом није друкчије уређено.

Члан 95

О захтјеву за остваривање права у првом степену рјешава центар на чијој територији лице има пребивалиште.

Члан 96

О жалби против рјешења центра рјешава надлежни орган државне управе. Жалба не одлаже извршење рјешења.

Члан 97

У остваривању права предвиђених овим законом мјесна надлежност се одређује за:

- 1) лице које се нађе на територији ван свог пребивалишта, према мјесту боравишта;
- 2) лице непознатог пребивалишта, према мјесту у коме је настао повод за вођење поступка;
- 3) малољетно лице, према пребивалишту, односно боравишту родитеља;
- 4) малољетно лице чији родитељи не живе заједно, према пребивалишту, односно боравишту родитеља коме је малољетно лице повјерено на чување и васпитање;
- 5) малољетно лице чији родитељи нијесу познати или су напустили дијете или ако није познато пребивалиште, односно боравиште дјетета, према мјесту у којем је настао повод за вођење поступка;
- 6) правно лице према сједишту, односно кад обавља дјелатност ван сједишта, према мјесту обављања дјелатности.

Члан 98

Центар који је почео поступак дужан је, ако се у току поступка измијене околности према којима се одређује мјесна надлежност, да списе предмета без одлагања достави надлежном центру.

Ако корисник промијени пребивалиште, односно боравиште центар је дужан да без одлагања достави списе предмета центру надлежном према мјесту пребивалишта, односно боравишта корисника.

Центар коме су списи предмета достављени одлучује о праву корисника у року од 15 дана.

Центар који је признао право обезбјеђивање извршење тога права, до окончања поступка из става 3 овог

члана.

Члан 99

Сукоб мјесне надлежности између центара рјешава надлежни орган државне управе.
Центар је дужан да до окончања поступка из става 1 овог члана подносиоцу захтјева обезбиједи одговарајући облик заштите.

Члан 100

Поступак за остваривање права из овог закона покреће се на захтјев лица, односно његовог законског заступника или староца и по службеној дужности.
Центар покреће поступак по службеној дужности на иницијативу правног или физичког лица, када је то у интересу лица или јавном интересу или кад постоји интерес трећих лица.
Захтјев за остваривање права подноси се на обрасцу који прописује надлежни орган државне управе.
Подносилац захтјева из става 1 овог члана одговоран је за тачност и исправност података које уноси у образац из става 3 овог члана.

Члан 101

Кад је у поступку за остваривање права из социјалне и дјечје заштите потребно утврђивање постојања неспособности за рад, односно инвалидности, центар утврђује те чињенице на основу налаза, оцјене и мишљења социјално-љекарске комисије.
Комисију из става 1 овог члана образује надлежни орган државне управе.
Актом о образовању комисије уређује се састав и начин рада комисије.

Члан 102

Медицинске индикације за остваривање права на материјално обезбјеђење, личну инвалиднину, његу и помоћ другог лица и накнаду за рад са половином пуног радног времена прописује надлежни орган државне управе, уз сагласност органа државне управе надлежног за послове здравља.

Члан 103

Лицу које нема пребивалиште на територији Црне Горе, центар признаје право на једнократну новчану помоћ или смјештај у установу или смјештај у другу породицу, у сарадњи и на терет средстава надлежног органа социјалне заштите, према посљедњем мјесту пребивалишта.

Члан 104

Поступак за остваривање права из социјалне и дјечје заштите је хитан.
Центар је дужан да донесе и достави рјешење о захтјеву најкасније у року од 15 дана, а ако је потребно спровести посебан испитни поступак у року од 30 дана по пријему уредно поднијетог захтјева, односно од покретања поступка по службеној дужности.
У остваривању права из социјалне и дјечје заштите центар ће сам прибавити доказе за неуго и инвалидно лице и у свим другим случајевима када оцијени да је то сврсисходније и економичније.

Члан 105

Права из социјалне и дјечје заштите теку од првог дана наредног мјесеца по подношењу захтјева.

Члан 106

Корисник, односно његов законски заступник или старалац дужан је да центру пријави сваку промјену која је од утицаја на остваривање и висину права, у року од 15 дана од дана настале промјене.
Све промјене које су од утицаја на коришћење права по овом закону узимају се у обзир од првог дана наредног мјесеца по њиховом наступању.
Кориснику материјалног обезбјеђења обуставља се исплата уколико је смјештен у установу или је смјештен у вјерску, војну или школу унутрашњих послова дуже од 30 дана од дана смјештаја, под условом да су смјештај и исхрана обезбијеђени на терет тих органа или је на издржавању казне затвора дуже од шест мјесеци.
Кориснику личне инвалиднине и њега и помоћи другог лица обуставља се исплата уколико је смјештен у установу дуже од 30 дана.

X НАКНАДА ШТЕТЕ

Члан 107

Лице којем је извршена исплата накнаде дужно је да врати примљени износ, ако је:
1) на основу нетачних података за које је знало или је морало знати да су нетачни или на други противправни начин остварило ову накнаду или је остварило у већем износу него што му по закону припада;

2) остварило накнаду услед тога што није пријавило или је са закашњењем пријавило промјене које су од утицаја на губитак, односно коришћење права или на износ накнаде, а знало је или морало знати за те промјене.

XI НАДЗОР

Члан 108

Надзор над спровођењем овог закона врши надлежни орган државне управе.

XII КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 109

Новчаном казном од десетоструког до стоструког износа најниже цијена рада у Црној Гори казниће се за прекршај установа, ако:

- 1) не поступи у складу са чланом 26 овог закона;
- 2) отпочне са радом и обавља дјелатност прије него што надлежни орган државне управе утврди да су испуњени услови за почетак рада и обављање дјелатности у складу са чланом 68 овог закона;
- 3) не води евиденцију о корисницима у складу са чланом 81 овог закона;
- 4) онемогући вршење надзора над радом и стручним радом установе у складу са чланом 108 овог закона;
- 5) одобри исплату права супротно чл. 14, 21, 23, 24 и 33 овог закона.

За прекршај из става 1 овог члана казниће се и одговорно лице у установи новчаном казном од петоструког до двадесетоструког износа најниже цијена рада.

XIII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 110

Мрежа установа социјалне и дјечје заштите из члана 66 овог закона донијеће се у року од једне године од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења мреже установа из става 1 овог члана, постојеће установе социјалне и дјечје заштите настављају са радом.

Члан 111

Установе су дужне да организацију, рад и пословање ускладе са одредбама овог закона, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 112

Избор органа управљања установе у складу са овим законом извршиће се у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона.

Директор установе који је изабран до ступања на снагу овог закона наставља са радом до истека времена на које је изабран.

Члан 113

Корисници из социјалне и дјечје заштите који су остварили право по прописима који су били на снази до ступања на снагу овог закона, а испуњавају услове прописане овим законом, настављају са коришћењем тога права.

Члан 114

Лице које користи право на: накнаду зараде за вријеме породилског одсуства, накнаду по основу рођења дјетета за породилу која је на евиденцији Завода за запошљавање и редовног студента, по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона, настављају да користе то право у складу са тим прописима.

Члан 115

Подзаконски и други акти за спровођење овог закона донијеће се у року од три мјесеца од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења аката из става 1 овог члана примјењиваће се досадашњи прописи, уколико нијесу у супротности са овим законом.

Члан 116

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о социјалној и дјечјој заштити ("Службени лист РЦГ", бр. 45/93, 16/95 и 44/01).

Члан 117

Овај закон ступа на снагу даном објављивања у "Службеном листу Републике Црне Горе".